

(Самрл, нег мове ратива)

*174
1913*

Juznoslovenski filolog

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ФИЛОЛОГ

ПОВРЕМЕНИ СПИС

ЗА СЛОВЕНСКУ ФИЛОЛОГИЈУ И ЛИНГВИСТИКУ

УРЕЂУЈЕ *ed.*

А. БЕЛИЋ

A. Belić

БЕОГРАД 1913.

Књ. I. Св. 1—2

1. Гробни натпис требињског жупана Грда XI—XII века.

I

У разрушеној цркви у селу Полицама код Требиња, подигнутој на гробљишту и сазиданој већином од надгробних споменика, сачувала су нам се два драгоцене стара српска надгробна натписа. Један *жуџана Прибилша* из доба „благоверног краља Владислава“¹⁾, и други *жуџана Грда* из времена „велијега кнеза Михаила“. Први је узидан у праг црквени, и отесане су скоро целе две последње врсте (4 и 5), а и средина друге и треће врсте од гажења јако је истрвена. Издао га с фиксимилом Ђиро Трухелка у Гл. Зсм. М. 1892 г. I, стр. 31. Други, који је узидан до олтара, северном страном сачувао се цео. Издао га је с фиксимилом Стов. Р. Делић у Гл. З. М. XXIII (1911), стр 486. — Оба су недатирани, али се првом одређује доба постанка владом краља Владислава (1234—1243), а и другом се по именима која се спомињу, и по палеографским и језичним особинама, да одредити доба постанка.

Натпис гласи :

**БЪ ДНИ КНЕЗЯ ВЕЛИКЯ МИХОИЯ БЪМРЪ ЖОУ-
ПАНЪ ГРЪДЪ ТРЪБЪНГКИ, И ТО ЛЪТО ЗИДЯ СМОУ РЯ-
КОУ БРЯТЪ ЖОУПАНЪ РЯДОМИРЪ СЪ СЪНЪМИ СГОВ-
ЪМИ І ЖЕНЯ СМОУ. ТВАРЯ МОИСТРЪ НМНЕМЪ БРЯТЪ.)
БЖ[С] ТИ ДЛИ ЗДРАВІЕ.**

¹⁾ Уносећи овај натпис у Записе и натписе (бр. 53), ја сам га ставио под г. 1321—1324, мислећи на Владислава II (сина Драгутинова), јер се тада ниједан гробни натпис у тим крајевима није нашао старији од четврте четвртине XIV века. Али сада, после натписа бана Кулина и овог Грдовога, и зато што Владислав II није био никако у овим крајевима, то исправљам и стављам га под г. 1234—1243 за време Владислава I (сина Стевана Првовенчаног). Место у „Полицима“ (како је у Гл. Зсм. М. 1892. I, стр. 31) ваља ставити *Полицама*.

²⁾ Испред и иза * као да је било још по једно слово; можда: **БРЯНЪ И БЖ...**

³⁾ Остаци слова не личе на *.

Има једно недатирано писмо архиепископа Барскога Григорија, писан једному каноннику у Сплет, у којем се тужи, како је Бар узнемираван „а тагно јурапо“ (Немање); могао би помоћи *Knesius Michael*, који се много брине за цркву Диоклетанску, али он је сада много „*ab avunculis molestatus*“; ови стричови биће браћа Немања, Срацимир и Мирослав. Листина је издана код Кукуљевића, *Cod. dipl.* 2, 115; код Смичикласа, *Cod. dipl.* 2, 170 испало је оно место о „*avunculi*“, цели редак! Осим тога има је листина Михаилове жене Десиславе од 20 августа 1189 у Дубровнику: *ego comitissa Desislauj (sic), magni comitis Michaelis uxor*“, издана од Вучетића у Срђу 5 (1906), 54—55. Дошла је у Дубровник са архиепископом барским Григоријем, који је посла тога остао у Задру, не враћајући се у Бар, са жупанима Чрнехом и Црепуном, казначом Грдомилом и др., види се, божећи испред Немање. Штета што недостаје крај љетописа попа Дукљанина; тко зна, није ли била њогова књига, са чудноватом генеалогijом од готскога краља Тотиле до малих кнезова зетских 12 века, баш писана за ово последње мало господаре требињске и зетске. Натпис је занимљив још и због тога што се види да су жупани онда били насљедне мало династије: жупан Грд требињски и брат му жупан Радомир.

К. Јиречек.

2. Откуда погрешна година крунisaња Душанова у Копорињском родослову?

У неким нашим родословима није година крунisaња Душановог за цара уопште забележена (н. п. Споменик 3, 100, 103 105), а у неким је она забележена, и то тачно (н. п. Врхобрезнички, Споменик 3, 98: Прѣввысоки же и благочъстивыи Стефанъ царь прѣвы роди се въ лѣто ꙗꙗꙗꙗ, и бивъ кралемъ, таже достигъ гръцкыи земље и сию повиноувъ, поставлѣтъ се въ нѣи царемъ въ лѣто ꙗꙗꙗꙗ (= 1346; Споменик 3, 98; исп. и 149, 154 и Гласник 53, 64).

Али у Копорињском родослову пише: Прѣввысоки же и благочъстивыи Стефанъ царь прѣвы роди се въ лѣто ꙗꙗꙗꙗ, и бивъ кралемъ, таже достигъ гръцкыи земље и сию повиноувъ, поставлѣтъ се въ нѣи царемъ въ лѣто ꙗꙗꙗꙗ (= 1348; Рамáткy, 54.).

Као што се види, текст је у оба родослова исти, само је разлика у години Душановог крунisaња: док Врхобрезнички има